

Dlaczego warto działać?

Anna Sędziak

Cele lekcji:

Zapoznanie uczniów z:

- pojęciem aktywności społecznej,
- przykładami inicjatyw młodzieżowych,
- możliwą motywacją do podejmowania działań społecznych,
- działaniami na rzecz czystego powietrza.

Przygotowania do zajęć:

By wspomóc uczniów w tworzeniu mapy myśli zapoznaj się z artykułami:

- [Jak zacząć rysować mapy myśli w pięciu szybkich krokach](#)
- [Jak zrobić mapę myśli?](#)

Jeżeli chcesz dowiedzieć się więcej na temat aktywności społecznej uczniów i o tym dlaczego jest on ważna, przeczytaj:

- [Rozumienie i wartościowanie aktywności społecznej młodzieży](#)

Materiały dydaktyczne:

1. Wydrukowany **Załącznik nr. 1: Mapa myśli** (4 sztuki) oraz **Załącznik nr. 2: Opisy projektów młodzieżowych** (1 sztuka);
2. Papier A4/papier flipczartowy, przybory do pisania: markery i kredki.

Wprowadzenie [3 minuty]

Przedstaw uczniom cel zajęć oraz zarys tematu – aktywność społeczna.

Możesz wykorzystać podany niżej cytat:

„Nie wąż nigdy, że mała grupa świadomych i zaangażowanych obywateli mogłaby zmienić świat. Tak naprawdę to jedyna rzecz, która go kiedykolwiek zmieniła.”

Margaret Mead

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA/NAUCZYCIELKI

Z uwagi na pracę w grupach oraz dyskusje na forum na początku należy także zaproponować młodzieży zasady dobrego spotkania:

1. Słuchamy się nawzajem
2. Nie przerywamy
3. Wyrażamy opinię, nie oceniamy
4. Angażujemy się w pracę
5. ....
(młodzież może dodać jakąś wspólną zasadę od siebie).

Zasady mogą być wcześniej spisane i powieszona. Można się do nich odwoływać w trakcie zajęć.

Praca właściwa [40 minut]

Przyjrzenie się tematom związanym z aktywnością społeczną poprzez wykonanie „Map myśli”. (20 min).

Na podstawie materiału pomocniczego dotyczącego tworzenia map myśli wyjaśnij młodzieży na czym polega ich przygotowanie i po co się je wykonuje. Możesz powiedzieć uczniom, że tę technikę notowania mogą w przyszłości wykorzystywać do różnych zadań planowania przedsięwzięć, uczenia się materiału do sprawdzianu itp. (5 min.)

Po krótkim wstępie podziel uczniów na 4 grupy. Zadaniem każdej grupy jest przygotowanie mapy myśli dla konkretnego tematu:

1. Aktywność społeczna
2. Ochrona powietrza (rozwiązania)
3. Projekt młodzieżowy
4. Niska emisja, smog (zanieczyszczenie powietrza przyczyny, problemy)

Podziel klasę na cztery grupy i rozdaj uczestnikom papier A4/flipchart, markery i kredki oraz **załącznik nr. 1**. Powiedz, że na wykonanie prac uczniowie i uczennice mają 10 min. Zachęć grupy do tego by wypełniały całe przestrzenie, przypomnij, że nie ma złych odpowiedzi i pomysłów. Niech grupy zapiszą każdą refleksję. Zadanie ma na celu poznanie pierwszych skojarzeń związanych z tematami, weryfikację jaką wiedzę ma młodzież w poszczególnym zakresie.

Po ukończonym czasie poproś o zaprezentowanie się grup – każda grupa na forum opowiada co przedstawia ich mapa myśli. Czas dla każdej grupy to 2 min.

Na koniec zapytaj uczniów i uczennice:

- jak im się pracowało tą metodą?
- czy któreś z zagadnień/pojęć były trudne do zdefiniowania, a jeśli tak to dlaczego?

Po zaprezentowaniu wszystkich grup, prace można wywiesić na ścianie, aby każdy miał okazję sobie doczytać niedopowiedzianych rzeczy.

Motywacja do działania (15 min)

Uczniowie pracują dalej w tych samych grupach. Każda z grup otrzymuje **załącznik nr. 2**: Opis inicjatyw młodzieżowych. W materiale tym znajdują się krótkie opisy zrealizowanych projektów młodzieżowych. Zadaniem każdej grupy jest narysowanie na kartce A4 postaci (głowa, ręce, nogi) i przypisaniu w odpowiednie miejsca właściwych treści:

1. Przy głowie: czego nauczyła się młodzież realizująca te projekty (jaką wiedzę zdobyli);
2. Przy rękach: jakie umiejętności nabyła młodzież w wyniku realizacji poszczególnych projektów;
3. Przy nogach: jakie zmiany wprowadził projekt w społeczności szkolnej, lokalnej i/lub najbliższym otoczeniu.

Czas na zadanie w grupach: 10 min.

Każda grupa wymienia na forum klasy po jednej rzeczy z każdej kategorii (wiedza, umiejętność, zmiany w otoczeniu) [5 min]

Co ja mogę zrobić dla Białegostoku? [5 min]

Poproś, by każdy uczeń podzielił swoją kartkę na trzy kolumny.

1. W pierwszej kolumnie uczeń wypisuje 5 rzeczy, które lubi robić i które go interesują;
2. W drugiej kolumnie uczeń wypisuje pomysły na to, co chciałby zorganizować w swoim otoczeniu lub w co chciałby się zaangażować (w obszarze ochrony powietrza, SMOGu, niskiej emisji);

Jako zadanie do wykonania w domu:

3. W trzeciej kolumnie uczeń wypisuje osoby/organizacje/instytucje z którymi można to zorganizować.

Po zakończeniu pracy indywidualnej zachęć uczniów i uczennice, by każda osoba chętna podzieliła się na forum klasy jednym wybranym pomysłem na działanie.

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA/NAUCZYCIELKI

Wszystkie materiały, które powstały podczas zajęć (mapy myśli, rozpisane motywacje uczniów i indywidualne pomysły na działanie) mogą zostać wykorzystane podczas pracy nad projektem młodzieżowym grupy. Poproś uczestników projektu „Weź oddech w Białymstoku”, którzy będą pracowali nad działaniem na rzecz czystego powietrza w Białymstoku, by zebrali wszystkie materiały po zajęciach i przechowali je do następnego spotkania grupy

Podsumowanie [2 minuty]

Na koniec dopytaj o wnioski i refleksje uczniów odnośnie przeprowadzonej lekcji. Pytania pomocnicze:

- Co ich zaskoczyło?
- Dlaczego warto działać?

Dodatkowy materiał dotyczący uczestnictwa w życiu społecznym: [Plakat do uzupełnienia](#).

Załącznik nr. 1:

Mapa myśli

Czym jest mapa myśli?

Mapa myśli pozwala na spisanie wszystkich myśli, które przychodzą ci do głowy na myśl o omawianym temacie. Spisuj skojarzenia i pomysły które na bieżąco przychodzą Ci do głowy. Pamiętaj by poukładać je za i nadać im odpowiedni stopień w hierarchii.

Wskazówki w tworzeniu własnej mapy myśli – jak zrobić własną mapę myśli?

1. Przygotuj odpowiednią kartkę (A4 lub A3).
2. Na środku umieść słowo-klucz.
3. Narysuj główne linie.
4. Zaplanuj nazwy kategorii i pojęć niższego rzędu.

Na grubych liniach wpisujemy kluczowe słowa lub pojęcia, od których odchodzą będą kolejne linie z informacjami. Owe kluczowe wyrażenia spełniają rolę tytułów bądź rozdziałów porządkujących.

5. Zadbaj o przejrzystość i czytelność mapy myśli.
6. Jeden temat – jeden kolor (jeden temat = jedna gałąź = jeden kolor).
7. Wprowadź numerację linii (opcjonalnie)
8. Wprowadź korelację między tematami.
9. Rysuj symbole i grafiki.
10. Nadaj mapie oryginalny charakter.

Organizacja wiedzy na mapie myśli.

W celu stworzenia dobrej mapy myśli warto zastanowić się do czego będzie nam służyć oraz co chcemy za jej pomocą osiągnąć. Jeżeli hasła byłyby rozdziałami w książce, jaki nosiłyby tytuł? **Zadajcie sobie pytania:**

- Kto?
- Gdzie?
- Kiedy?
- Po co?
- Co?
- Jak?
- Dlaczego?

Załącznik nr. 2:

Opis inicjatyw młodzieżowych

GRUPA 1:

1. Weź oddech w Liceum Ogólnokształcącym w Horodle

Grupa z Horodła poznawała zjawisko niskiej emisji na podstawie wywiadów z dorosłymi osobami pracującymi w różnych branżach – lekarzami, nauczycielami, małymi przedsiębiorcami i urzędnikami. Okazało się, że miasto ma rozpisany projekt na rok 2017, w ramach którego mieszkańcy będą mogli dostać dofinansowanie do inwestycji w odnawialne źródła energii. Niestety UM miał trudności z dotarciem z tą informacją do mieszkańców. Młodzież z grupy projektowej zainicjowała więc konkurs fotograficzny, który miał na celu zwrócenie uwagi mieszkańców na wyzwanie, jakim jest niska emisja z kominów domów opalanych węglem. Z nadesłanych zdjęć wybrano kilkadziesiąt najlepszych i zorganizowano wernisaż. Była to okazja, by zaprezentować nie tylko skalę problemu ale i rozwiązania, które są w zasięgu mieszkańców. Dla urzędników była to również okazja dla promocji swojego programu dofinansowań. Dobre praktyki „weź oddech”

2. THINeKo

THINeKo to projekt zorganizowany przez licealistów, który ma na celu zwiększenie zainteresowania społeczeństwa tematyką ekologii i recyklingu. W ramach projektu organizowany jest konkurs ekologiczny, zachęcający do tworzenia przedmiotów codziennego użytku z surowców wtórnych. Projekt udowodnił, że nie wszystko trzeba od razu uznać za bezużyteczne i wyrzucać, powiększając sterty śmieci. Z niektórych rzeczy można stworzyć unikatowe i praktyczne przedmioty.

www.facebook.com/thineko.zwzt

GRUPA 2:

1. Weź oddech w I Liceum Ogólnokształcące w Łasku

Młodzież z Łaska skupiła się na analizie tego, co ich rówieśnicy wiedzą o niskiej emisji. Ustalili - na podstawie sondażu - że o ile termin niskiej emisji jest jako tako znany (70% osób wiązało ten termin z zanieczyszczeniami powietrza), o tyle znikoma jest wśród młodzieży świadomość powiązania złego stanu powietrza z naszym zdrowiem. Wokół tego tematu skupili się więc w dalszej części swojego projektu. Młodzież przygotowała prezentację a następnie przeprowadziła na jej podstawie spotkania na wszystkich klasach pierwszych w swoim liceum oraz jedną pogadankę podczas zebrania rodziców ich klasy. 150 osób dowiedziało się w tej formie o możliwych chorobach układu oddechowego oraz zwiększonym ryzyku zachorowania na raka. W dalszej części projektu młodzież również chce skupić się na środowisku swojej szkoły, próbuje jednak włączyć na kolejnym etapie władze samorządowe. Dobre praktyki projektu „Weź oddech”

2. Run 4 fun

Uczniowie z olsztyńskiego Liceum postanowili udowodnić, że ruch i bieganie to zdrowie i dobra zabawa. W swoim projekcie stworzyli platformę internetową (obecnie fanpage), na której zamieścili zbiór praktycznych wskazówek oraz artykułów dotyczących biegania i szeroko pojętej aktywności fizycznej. Na bieżąco informowali o lokalnych biegach, a także organizowali konkursy, w których do wygrania były sportowe gadżety.

www.facebook.com/run4funpoland

GRUPA 3:

1. Weź oddech w Publicznym Gimnazjum im. Harcmistrza Michała Stefana Lisowskiego w Czemiernikach

Grupa z Czemierników chciała sprawdzić, co ich sąsiedzi wiedzą o niskiej emisji. Przeprowadziła więc sondaż uliczny i porozmawiała z 54 osobami. Okazało się, że większość napotkanych osób nie rozumiała tego terminu. W takiej sytuacji grupa postanowiła przygotować dwa wydarzenia - grę terenową, która pozwoli w aktywny sposób zapoznać się z tą tematyką oraz wystąpienie podczas zebrania z rodzicami, kiedy osobiście przekażą dorosłym wiedzę nt. dbania o czyste powietrze. *Dobre praktyki projektu Weź oddech*

2. Pleszewska Gra Miejska

Pomysłodawcami działania były lokalne instytucje non-profit, lecz w organizację gry włączyły się zarówno inne instytucje, jak i młodzież z Pleszewa. Grupa młodzieży, zaangażowana w grę miała za zadanie współtworzyć scenariusz i zadania gry miejskiej. Celem I Pleszewskiej Gry Miejskiej było uczestników do czynnego udziału w poznawaniu swojego miasta. Gra była zorganizowana na dużą skalę i powstała w wyniku współpracy młodych mieszkańców Pleszewa, organizacji pozarządowych i lokalnej administracji (np. Urząd Miasta i Gminy Pleszew zaproponowało objęcie gry patronatem i pomogło zarówno w promocji i budowaniu kolejnych partnerstw, jak i wsparło w formalnościach).

O inicjatywie: www.publicystyka.ngo.pl/gra-miejska-jako-przyklad-zaangazowania-spo-lecznego

GRUPA 4:

1. Weź oddech w Gimnazjum w Borkowie Kościelnym

Grupa zdecydowała, że zbada, co mieszkańcy wiedzą o relacji pomiędzy stanem powietrza a zdrowiem. Rozmowy pokazały, że mieszkańcy nie tylko nie byli świadomi ścisłej zależności, lecz również nie interesował ich temat czystości powietrza. W takiej sytuacji grupa podjęła próbę zorganizowania Kolorowego Tygodnia Ekologii, podczas którego oprócz aktywności, które przyciągają tłumy (np. sadzenie roślin przed szkołą), zaproponowali krótkie warsztaty z tematyki niskiej emisji. Do wydarzenia zaprosili m.in. trenerów z Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej.

Dobre praktyki projektu Weź oddech (CEO 2017)

2. Młodzieżowy Strajk Klimatyczny w Białymstoku (20 września 2019r.)

Ogólnopolski ruch społeczny, w którym młodzież organizuje strajk, by zwrócić uwagę na problem zmieniającego się klimatu. Działania młodzieży miały miejsce również w Białymstoku. Na proteście można było spotkać nie tylko dzieci i młodzież, ale także dorosłych. Byli to rodzice i nauczyciele strajkujących, a także zwykli ludzie, którym nie jest obojętny temat ochrony środowiska. „- Jestem tu, żeby walczyć o czystą planetę. Musimy zachować ją dla przyszłych pokoleń. Cieszę się, że tylu nas tu jest, i że coraz więcej ludzi wie, jak poważnym problemem jest zmiana klimatu – mówi 11-letni Janek, uczeń Leśnej Szkoły Puszczyk”. Większość protestujących przyniosło ze sobą kolorowe tabliczki z hasłami nawołującymi do dbania o środowisko np. : „Najpierw natura, potem matura”, „Nie puśćcie z dymem mojej przyszłości”.